

Univerzita Karlova v Praze

Právnická fakulta – katedra trestního práva

**Posudek oponenta
na diplomovou práci Kateřiny Hruškové**

"Trestní příkaz"

1. Aktuálnost (novost) tématu

Diplomovou práci studentky 5. ročníku Právnické fakulty UK v Praze Kateřiny Hruškové, která je věnována problematice trestního příkazu, považuji vzhledem k poměrně častým novelizacím, připravované rekodifikaci trestního řádu, jakož i k vývoji judikatury a názorů nauky na tuto problematiku za velmi aktuální.

2. Rozsah práce a datum odevzdání práce

Práce byla zpracována v odpovídajícím rozsahu pro diplomovou práci, neboť její vlastní text čítá 56 stran. Dalších 8 stran představuje seznam zkratk, seznam použitých zdrojů (literatury a dalších pramenů), jakož i abstrakt v českém a anglickém jazyce a klíčová slova.

Práce byla odevzdána dne 22. 12. 2022.

Oponentem jsem byl ustanoven dne 6. 1. 2023.

3. Náročnost tématu na teoretické znalosti, vstupní údaje a jejich zpracování a použité metody

Náročnost tématu z hlediska jeho zpracování vyplývá z toho, že jde o úpravu zvláštního způsobu řízení, ke kterému je v literatuře uplatňována řada výhrad, a to v návaznosti na základní zásady trestního řízení i teoretického charakteru. Na druhé straně jde o institut v českém trestním řízení tradiční, v důsledku čehož je k němu dostupná základní učebnicová, komentářová i monografická literatura. Většina sporných otázek byla již také řešena v judikatuře Nejvyššího soudu a Ústavního soudu.

Autorka zvolila za hlavní metodu zpracování práce analýzu právní úpravy ve světle odborné literatury a judikatury v návaznosti na právní úpravu, byť sama autorka v úvodu tuto zvolenou metodu neuvádí. Uvádí jen cíl práce, kterým je záměr provést analýzu institutu trestního příkazu a jeho postavení v trestním řízení a podrobněji se zaměřit na problematické, kontroverzní body současné právní úpravy.

Při tomto přístupu diplomantka prokázala dostačující teoretické znalosti, které se projeví při jejím zpracování např. při srovnání trestního příkazu s ostatními typy odklonů a při hodnocení trestního příkazu ve vztahu k některým základním zásadám trestního řízení, a to

i s přihlédnutím k posledním zásadním novelám vztahujícím se mimo jiné k trestnímu příkazu provedeným zákonem č. 114/2020 Sb., s účinností dne 1. 6. 2020, a zákonem č. 333/2020 Sb., s účinností od 1. 10. 2020.

4. Formální a systematické členění práce

Po stručném úvodu se diplomantka věnovala v prvních dvou kapitolách historii vzniku tohoto institutu a vývojem jeho právní úpravy v průběhu let až do jeho současné podoby, představení trestního příkazu v širším kontextu trestního práva procesního a dalších procesních pojmů, se kterými je trestní příkaz úzce spjat. Ve třetí kapitole analyzovala trestní příkaz z pohledu některých základních zásad, které trestní právo procesní ovládají a ve čtvrté kapitole se zaměřila na proces vydání trestního příkazu, jeho podmínky a náležitosti trestního příkazu jako specifického rozhodnutí. V páté kapitole se zabývala možnostmi obrany proti trestnímu příkazu.

Jádrem práce jsou zejména kapitoly věnované vztahu trestního příkazu k základním zásadám a podrobnější analýze trestního příkazu, kde se zabývá v podstatě všemi problémy jeho právní úpravy. V závěru práce diplomantka uvedla obecné zhodnocení úpravy trestního příkazu a své návrhy de lege ferenda.

Formální a systematické členění práce je obvyklé těmto druhům diplomových prací, které se zabývají procesními instituty, a proto autorce nelze v tomto směru ničeho vytknout. V práci pouze postrádám komparativní kapitolu s některými zahraničními úpravami, která by jí mohla poskytnout další náměty k návrhům de lege ferenda.

5. Vyjádření k práci a hodnocení způsobu zpracování tématu

V souladu se zadáním tvoří východisko jednak vymezení pojmu a podstaty trestního příkazu, jako odklonu svého druhu. Důležité jsou i v předchozích bodu zmíněné kapitoly, ve kterých se autorka zevrubně zabývá názory teorie a zejména judikatury Nejvyššího soudu a Ústavního soudu na autorkou správně určené rozhodné otázky vztahující se k trestnímu příkazu jako institutu i k praxi soudů při jeho využití. V této souvislosti autorka s potřebným teoretickým přístupem a znalostí základní judikatury pojednává v zásadě o všech podstatných problémech vztahujícím se k trestnímu příkazu.

Autorka zevrubně rozebírá i jednotlivé základní zásady vztahující se k trestnímu příkazu a podobným způsobem postupuje i v partiích věnovaných podmínkám vydání trestního příkazu, trestům, které je možno trestním příkazem uložit, náležitostem trestního příkazu i odporu, coby specifickému opravnému prostředku proti němu. Ve všech těchto částech diplomové práce autorka samostatně a s dostatečnou hloubkou poznání pojednává o základních přístupech k této problematice a v některých směrech přichází zpravidla po uvedení názorů v literatuře nebo v judikatuře i s vlastními názory (např. k rozhodování samosoudce trestním příkazem u krajského soudu, k pojmu „odklonu“, k poučení podle ustanovení § 46 tr. řádu, k možnosti uložit trestním příkazem ochranné léčení ambulantní atd.), které se pak nejvíce projeví v úvahách de lege ferenda. V ostatních částech práce je výklad spíše popisný, byť i zde jsou v určité míře zastoupeny partie diskusní či polemické. Práce má logickou stavbu, když diplomantka v zásadě při svém výkladu postupuje podle systematiky hlavy sedmnácté trestního řádu, což přispívá k přehlednosti posuzované práce.

Z hlediska tzv. plagiátorství práce vykazuje na základě „programového“ hodnocení vyšší míru shody s pracemi tohoto druhu (dosažená míra podobnosti 32 %), což by bylo možné vysvětlit vyšší mírou citace zákonných textů a publikovaných rozhodnutí. S ohledem na

poměrně vysokou procentuální shodu však ponechávám definitivní zhodnocení tohoto aspektu na komisi při obhajobě diplomové práce. Velmi dobrá je jinak práce se zdroji, a to zejména s judikaturou, jejíž přehled, je v připojeném seznamu použité literatury a pramenů. Poměrně dobré je i využití literárních pramenů. Vyhovující je logická stavba práce. Práce je psána srozumitelně a na potřebné jazykové úrovni. Úpravu práce a její přehledné členění je třeba hodnotit jako dobrou. Práci se zahraničními zdroji nelze hodnotit, neboť práce, jak již bylo uvedeno, neobsahuje žádnou srovnávací kapitolu a ani v literatuře nejsou žádné zahraniční zdroje uvedeny.

Celkově lze hodnotit diplomovou práci Kateřiny Hruškové jako velmi dobrou (bez hodnocení dosažené míry podobnosti 32 %).

Z uvedeného zhodnocení pak vyplývají otázky pro obhajobu diplomové práce:

1. U zásad materiální pravdy a volného hodnocení důkazů autorka uvádí, že trestní příkaz představuje jednu z výjimek z povinnosti řádného odůvodnění (§ 314f odst. 1 tr. řádu), a proto je třeba vysvětlit, jak se to srovnává z hlediska judikatury Ústavního soudu s tím, že „...vnitřní přesvědčení orgánů činných v trestním řízení nemůže být libovolné, musí být náležitě odůvodněno, obsahovat konkrétní provedené důkazy a právní úvahy vedoucí k rozhodnutí tak, aby bylo možné důkazní postup případně přezkoumat“?

2. Blíže by bylo třeba také v partii o zajištění práva na obhajobu zdůvodnit názor, jak lze dosáhnout nápravy u trestního příkazu, nebyl-li obviněný řádně poučen o možnosti a následcích nepodání odporu a nepodal-li odpor.

Práce v zásadě naplnila vytčený cíl diplomové práce, neboť podala podrobnější odborný rozbor v podstatě všech rozhodných otázek vztahujících se k trestnímu příkazu i k podání odporu proti němu. Podaný výklad svědčí o tom, že se autorka dostatečně seznámila s touto problematikou. Práce s ohledem na své zaměření a svou povahu neobsahuje grafy či tabulky (s výjimkou přehledu o podílu osob vyřízených trestním příkazem na celkovém počtu vyřízených trestních věcí na území České republiky v letech 2011 až 2021).

Předložená diplomová práce Kateřiny Hruškové vyhovuje požadavkům kladeným na diplomovou práci, a proto ji doporučuji k obhajobě. Navrhovaná známka – 2.

V Praze dne 12. prosince 2023

Oponent diplomové práce:
Prof. JUDr. Pavel Šámal, Ph. D.